

KECSKEMÉTI LAPOK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, KÖNYÖK-ÚTCA, 121. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCA, 186.

Bélyegdíj minden beutalásért 30 kr.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:

4 hasábos petit sor 3 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekül árbeárlás adatai.

Kilövestni az év folytatás minden hónap elején lehet.

Villamvilágítás.

Ezen czimét viseli „Kecskemét” lapjaink 44. számának első cikke, melyre kötelességünknek ismerjük észrevételeinket megtenni nemcsak azért, hogy városunk közönsége a kérdéssel megismerkedjék, hanem azon okból is, mert tisztelt lapjaink cikkét a következő szavakkal fejezi be: „Itt van az indítvány, tegye magáévá a városi tanács; ha valóban a város javán és előmozdításán kíván dolgozni, nem mellőzi azt azért, mert a „Kecskemét”-ben lett az fölvetve és az eszme nem tőle származott, — hanem dolgozzék s fáradozzon azon, hogy városunkban legyen világosság.”

Ezen befejező sorok mutatják, hogy cikkírő megírta cikkét anélkül, hogy az e kérdésben netán tett hatósági intézkedésekről és lépésekről magának tájékozást igyekezett volna szerezni, mert azt csak nem tételezhetjük föl, — ámbár ismeretes lapjainkunknak a városi hatóság iránti jóakarata (?), — hogy szándékosan s tudva hallgatta volna el, hogy városunk jobb világitása s a villamvilágítás behozatala érdekében hatóságunk részéről megtételek a lépések — csak azért, hogy pártjához tartozó olvasó közönségének azon részében, mely lapunkat s így a jelen helyreigazító észrevételeket nem olvassa, azon meggyőződést igyekeznek felkeltetni, hogy: ime, ismét egy jó és a város javára szolgáló új eszme, melyre a „Kecskemét”-nek kellett a városi hatóság figyelmét felhívni, s annak fogadtatására ösztönözni.

Ezek előrebocsátása után átértünk a villamvilágítás kérdésére.

Kétségtelen, hogy az a tündéri fény, melyet az országos kiállítás iparszarnokának környékére a villamos lámpák ragyogó s mégis szelíd, szemet nem sértő világa szétárasztott, elragadó hatással volt még a leglazibbabb lé-

lekre is, s mindenkiben azon óhajt ébresztette, hogy „legyen világosság” de csak villamos lámpákkal; fájdalom azonban, még nagyon sokat kell javítani a villamvilágítás szerkezetén, az áramot előidéző villamforrásokon, s a vezető huzalokon, hogy a világítás ezen módja általánosság váljék, ha nem vesszük is számításba a most még elriasztó magasságú költséget, melybe kerül.

A „Ganz” gyár szívesen vállalkozik kísérlettelre, az igaz, s az is igaz, hogy a kísérletek kicsinyben, 8—10 lámpával a szabadban is sikerülnek, de nagyban, egy egész város világitásánál, a villamos lámpák sokszor és huzamos ideig is felmondják a szolgálatot s a tündéri fény helyett egyiptomi sötétséget árasztanak. Példa erre Temesvár, mely a légszesz helyett behozta a villamvilágítást, s ma már szívesen visszatérne a légszeszhez, ha nem ölt volna bele sok ezer forintot; mert mint ott járt tekintélyes egyének bizonyíthatják, sokszor napokig nem világítanak a lámpák az egész városban, nem is számítva azt, mikor egész utcák s városrészek sötétségben úsznak, mert a gépezet, vagy a vezető huzalok megtagadják a szolgálatot, — s még az is kitűnt, hogy ott egy villamos lámpa fénye nem éri el a légszeszlámpa fényét sem, pislognak, mint a mi lámpáink.

Gondolja-e tisztelt lapjaink, hogy London, Bécs, Páris stb. városok nem hozták be azonnal a villamos világitást — nem törődve a mindenesetre magasabb költségekkel, — ha megért volna már a nagyban kivitelre? Mi azt hisszük, hogy Magyarországon nem Temesvár lett volna az első annak behozatalában.

De térjünk a költségekre, mert hiába, mai világban a pénzkérdés is számításba veendő.

Még a mult 1886. év tavaszán tör-

tént, hogy Koczó Sándor mérnök úr megbízott azzal, hogy a „Ganz” gyárral Kecskemét városának villamos világitása tárgyában értekezzen. Nevezett mérnök úr e megbízatásban eljárva, bemutatta magának a „Ganz” gyár igazgatóságának költségvetését, melyből kitűnt, hogy a városnak 400 lámpával való évi világitása 17—18.000 forintba, a hozzávaló épületek és felszerelések pedig belekerülnének 40.000 forintba. Ezek oly magas összegek, hogy a mi viszonyaink közt a hatóság nem is gondolhatott arra, hogy a gyárral hivatalosan tárgyalásba bocsátkozzék. Más gyár pedig, mely e téren elismerést vívott volna ki, tudunkkal nem létezik az országban, sőt külföldön is kevés.

Meggyőződhetik tehát tisztelt lapjaink, hogy nem ő volt az, mely ez eszmét először fölvetette, hanem épen a városi hatóság, de meggyőződhetik arról is, hogy annak kivitele nem a városi hatóság ügybizalmán múlt, hanem a mai világot uraló pénzkérdésben. „Ne nyujtózzunk tovább, mint a meddig takaródzunk ér” mondja a közmondás.

A mit a városi tanács a világitás kérdésében, figyelemmel sokféle czimem megerthelt városi pénztárunkra, a jelen körülmények között tehetett, megtette azáltal, hogy az eddigi 227 lámpán túl még 73 lámpa felállítását rendelkezte el még pedig a külvárosok azon pontjaira, hol azok érezhető szükségét pótolnak s egyáltalán nincs kizárva azok szaporítása.

És nekünk nincs okunk szégyenlenni azt, hogy utcáinkat petroleummal világítjuk akkor, mikor Budapest fővárosának külvárosában még ma is, ha nem családunk a számban, ezernél több petroleum-lámpa ég a gázvilágitás mellett.

Azon óhajtással rekesztjük be sorainkat, hogy „legyen világosság”, —

jusson a villamvilágítás kérdése mielőbb minden igényeket kielégítő stadiumba, s akkor, meg lehet győződve tisztelt lapjaink, hogy a városi hatóság azonnal meg fogja ragadni az alkalmat behozatalára s nem lesz szüksége kivülről jövő ösztönzésre. — i — y.

A magyar stílről.

(Folytatást a kecskeméti jogakadémia 1887. szeptember hó 12-én tartott megünyö ünnepélyén.)

(Folytatás.)

A kétrúdi sátor két árbozát beleveték a földre, azután felső végeik felé köteleztek az egyiketől a másikhoz, s melyre a takarót fektették. Az árbozot s takarót itt is, mint az egyrúdi sátornál különféle irányba vont kötélekkel erősítették meg. A már említett lajstromban olvassuk: „sub nro A. Nagy öreg, két fára való sátor, nem dupla vászonú, zöld pamuk vászon, igen kopott és paraszt sátor is csak, az kötelei is ivottak, de megvadtak az kötelei. Egy szórharában van bekötve ezen sátor; az hara is már ivott.” Világos ebből, hogy a paraszt-sátor megkülönböztetődtől attól, a mely táborozásra volt rendezve; ez közönséges magyar sátor lehetett. Kiderül ez abból, hogy alább két fára való török sátor említették még négyeszer s ugyanilyen német sátor egyszer, holott, ha különbség közöttük nem volt volna, a török és német minőségnek megjelölése sem volt volna lehetséges. De a nemzeti jelleg a sátorok nem anyaga, hanem alakja és szerkezete adta meg, vagyis a sátor stíljé. A német sátorról például ez mondatik: „Belül az sátor fölül török pamukvászon és szép czifrára kivarrova.”

A háromrúdi sátor felállításának módja többféle lehetett. A három rúd vagy egyenes vonalban állítottatott fel, vagy háromszögben; a sátor alakja is változott, ahhoz képest, a mint rúdjai egyforma hosszúságú voltak, vagy nem. Volt ilyen sátra a Zrínyi és Frangepán-féle szövetkezesben való részessége miatt Pozsonyban 1671 április 30-án lefejezett Bónis Ferencnek. A nemzeti ügy vértanúja, mint rendszer ember, kassai házában birt ingatóságait 1665-ben összeírta s a fennmaradt lajstrom a következő tételt tartalmazza: „Vagyon egy igen szép sátorom, belől mind virágokra czifrázott s kivül zöld, három árboz fára való, ki nagyon egy, noha három darabban vagyon,

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Mert mondjátok . . .

Mért mondjátok, hogy mily beteg vagyok? —
Mért feletem e nagy sópánkodás? —
Mért sajnállok, hogy korán elmegyek?
Hiszen marad helyettem annyi más!
— Tartásotok meg a részvét hangjait,
Mit ér az, ha hóhéruknak megírt? —
... Ha megtéptétek szegény szívemet,
Várjátok nyugton, a mig megszakad!

Boldog valék! . . . Mint a levél a fán,
Melyet nem ért, mit megkímél a dér! —
... Szerettem! . . . és oly hő szerelmemért
Oh mily gyönyör! — szerelem volt a bér! —
... És e világ ez átkozott világ
Megírjéle nagy boldogságomat!
Hagyjátok el a hazug könyveket!
Nem várhattok, mig szívem megszakad!

Reám dobák a gúny minden nyíllát,
Rágalmuk tárgya én csak én valék! . . .
Bármit tettnék, ez a varangy sereg
Besúga! . . . és szegény! . . . Ó bűnhődék!
S most előjének! . . . csalfa könny között
Kérdezgete: „mond; — hogy érzed magad?”
— Jól! — köszönöm! — csekélyeség az egész!
Legfeljebb tán a szívem megszakad!

Lám! — Lám! — Azok a derék néniek
Mily fejesóváva állanak meg itt!
Mily pontosan kitundták, hogy ha én
Szép kedvesemhez szóltam valamit.

— Ha . . . ha! — mint vágna a vén skorpiók
Szomorúbbnál szomorúbb arczokat! . . .
— Türelem még kissé szerelmemim!
Erős a szív! — Könnyen meg nem szakad!

Oh Istenem! . . . Mit vétettem nekik,
Hogy szétszakíták szép reményemet! —
Bántottam-e valaha egyet is?
— Miért tehát ez a nagy gyűlölet? . . .
— Gyűlölet? . . . Nem! . . . Irigység volt az ok . . .
Oh a világ nem tűr meg boldogot! . . .
Pedig hiszen várhattok volna mig
Szívem kín vagy gyönyörtől megszakad!

. . . De hogy ha e kínzó sajnálkozás
Csaknyomán a melyéből ered! . . .
... A sok bűrt, a mit okoztatok
Keserít a vádoló lelkiismeret . . .
Sajnáljátok szelíd szép kedvesem
Kire bánat, könny, fájdalom marad . . .
... S a jó Isten tán megbocsátja, hogy
Miattatok a szívem megszakad!

Szabadhegyi Aladár.

Halottak napján.)*

Komor, ködös őszi délután, köpenyembe burkolózva sötét hangulatban hagytam el lakásomat; csipős szél sivölt végig az utcákon, az emberek gyors léptekkel, vállalkat összevonva suhannak el egymás mellett, ezren és ezren sietve egy czél felé: a Keresési-úti temetőbe.

*) Ez elkésett cikket csak most közölhetjük.

Szék.

művészi mennezetet tetjén emelkedő genius, báberkoszorút tart a haza bölcsének nyugvó porai fölél. A temető látogatói tömegesen keresik föl az állambölcsesség és honszeretet a kicsiny szentélyét, a bejárat előtti tért sürri csoportja lepi el a kegyelet adóját leróni óhajtó, vagy kiváncsiságtól vezérelt látogatóknak.

Közvetlen a temető ezen legünnepesebb pontja mellett, roskadozó sir körül, szegény család terdel; az alacsony márvány keresztet fátadnan hajtja fejét a megtört agg anya, kezével gyöngéden simogatva a sirkereszt kopott lapját, miközben: „édes jó öregem” mondogatja. Fájdalmas tekintetét nem vonja el a mellette lobogó óriás fáklyák lángja, az ünnepes tömeg halk zibongása, ő csak azt a képet látja ott, a mely arra a kis megkopott keresztre van feltemesztve: a mint a dunavízcsapattal megrakott rozoga talyga elibe futott két szamarát, suhogó ostarával biztatgatja az ő Istenben boldogult jó öregé.

A legnagyobb állambölcsös s a legegyszerűbb vízihordó milyen szépen nyugosznak egymás mellett az enyészett országban! . . .

Elbogyott kicsiny sirok között hős tábornok pihen; az emlékkőre helyezett kard és zászlór nyugvó országlán jelképezi az alatt nyugvó retenthetetlen vitézségét; amott zöldöl hant fölött, csinos gránit oszlop emelkedik. Nem disziti a hantok alatt nyugvó mellszobra, az egyszerűen fölvesztett név mellett nincs hangzatos, dícsőtő jelző; de mikor estenként a temető elcsendesül a járkelők zajától, az alkony homályát a hold

köteleivel, melyek gyapottak és gombjával.*) A meglevőnek említett rúd, a középső lehetett s három részből állott, melyet egymásra illesztettek.²⁾

Az eligazodás nem mindig lehetséges, mert a leírás hiányos; a Rákóczi-árvának Munkácsen 1688-ban összeírt ingóságai közt volt: „Egy öreg tarka sátor, oldala kettő. Egy öreg csak feir sátor. Más, kicsiny, sárgás, az teteji szőr”. — három sátor, de hány rúdra, vagy árboceza való, nincs megmondva.³⁾

Barcsy Akosné lefoglalt ingóságai közt az 1661 márczius 10-én felvett összeírás szerint volt: „Egy veres karika posztó-sátor, tarka atlatcezal bérelt. Négy öreg sátor, két kicsiny sátor azoknyólván, ismét más egy kis hitvány sátor”. — a melyekről szintén nem lehet elődönteni hány árboceza valók voltak; valószínűen a kisebbek közé tartoztak, mert az van mondva rólok: „Ezek az horgas ház eresztiben vannak”. Ugyanezen leltárban említették „egy riz sátoromb”-is.⁴⁾

A három és négyrúdu sátor felállításának egyszerűbb módja ez volt: a lazán egybekötött három vagy négy rudat szét-húzták s aztán ponyvát vontak rá; a négyrúdu sátor felállításának ma is divatos módja ez: a végek felé keresztben átfúrt rudakat egymasmellel fedtetve a lyukon keresztül húzott szinezgel kissé lazán összekötik, aztán függőleges irányban felemelik akként, hogy a szabad végek a földön maradjanak, vagy a föld felé tartassanak, az összekötötték pedig egy felé álljanak; most mindegyik rudat más-más irányban elhúzzák, azonban úgy, hogy egyik a másikra fektődjen s az előtte valónak támaszul szolgáljon, az utána következő pedig rátámaszkodik. Az így keletkezett vázra aztán rávonják a ponyvát s hogy a könnyű alkotmányt a szél el ne kapja, a rudak végeit a földbe vert czölöpökhez, vagy karókhoz kötik.

Az ötrúdu sátornál két-két rúd egyenként Andráskeresztbe állítottatott s az így keletkezett lábakra helyzetett az ötödik vízszintes fekvésben; a ponyva, vagy más takaró aztán e kecskelábhoz hasonló vázra vonatott.

Az öt és több rúdu sátor csak hazamosabb tanyázásokra állítottatott fel; általánossá a szállások megtörténte után vált, mert kényelmesebb volt, mint a kevesebb rúdu, több helyiségre volt osztható s szétbontása nem következett be többé oly gyakran, mint a vándorlás közben.

Irányuló első sorban természetesen mindenkor a lehetőség és a szükség volt s a díszes, kivarrott, bérelt ponyvájú sátrak, árbocezal, kalappal, gombbal, inkább a ritkaságok közé tartoztak; ilyeneket csak a vagyonosabb és kiválóbb emberek tartottak és tarthattak. Leghevesesebb volt úgy erős és díszes szerkezete, mint czélszerűsége mi-

¹⁾ Közölte Komáromy András, a Történelmi Társaság 1886. I. 102.

²⁾ A magyar sátor leírásával és ismertetésével részleteiben tudomra eddigle senki sem foglalkozott; a török sátor Marsallj Alajos graf volt császári tábornok írta be a török hadsereg történetében, a hol rajzokat is közöl róla (Sacer militare del imperio Ottomano II. 59.).

³⁾ Közölte Thaly Kálmán, a Történelmi Társaság, 1886. IV. 787.

⁴⁾ Közölte Kóncz József, a Történelmi Társaság, 1887. II. 389. 390.

halovány fénye oszlatja el: a zöldelel hant mellett megjelen a költőnő bánatos szelid alakja s halvány vadrózsa füzérel tonja körül sirmelkél a szerelem örökéleti dalnokának, kívül egykor ábrándos boldogságtól dobogó szívét, lelket cserélt. Vadrózskőr zengett a költő édes bús dallamaiban, vadrózsfüzér ékíti állandóan emléket.

Mélyen hat a szemlélore a fővárosnak azon szép jellemvonása, azon nemes kegyelet, melylyel a halottak lakását virágkerített büvölvi; nincs talán ember, a kinek csak halottja van, hogy annak nyughelyét föl ne keresse e napon. Itt zokogó bánatónál borúl jó sirhalom föl; gyászos világú lámpák mellett árva gyermekek imádkoznak szülőik sirjánál. Komoly férfiak a politikai s egyéb kiválóak sirjainál sívegelnek. A temető különböző helyén egy-egy elhunyt jeles hamvainál, kiket a haza, egész nemzet vall édes övének, — fölhangzik a honfű érny magasztaló, büzdítő szövege; a gyászdalok utolsó hangváltóva surran a csipőss ősi szél s a lombzúgás, a falevel titokzatos zizegő hangja mintha csak intene: távozzatok innen, a béke és nyugalom hazája e hely!

A temető látogatói visszatérnek búcsút venni övéik sirjától; vissza térek én is kicsiny sirhalomhoz, fiam gyöngéd kézzel, ártatlan szemében könnyekkel tűz koszorút kis testvére emlékére, leborulok a kicsiny hantra; lelkek, gondolatom elszáll messze, messze, ahhoz a drága néma hanthoz a kecskeméti árnyas temetőbe, melyre búsan susogó sodorok hullatják sárgult lombjaitak.

Koröthy Tatyó Karolin.

att a török sátor,*) azért találkoznak azzal oly gyakran a lajstromokban. A közép sátrának legnagyobb része ép oly szegénységű tanúsító színben volt, mint ma az kunyhóknál tapasztaljuk. Elődeink az idő zordonságát sokkal egykedűbben vették mint mi, s a földtől helyet asszonyok és gyermekeknek valónak tartották. Magukra kenyeritartották a sábat s megelégedéssel mondták mint mondja a közép ma is: mégis bunda a bunda.

Volt néha a sátornak udvara is, melyet a sátor körül volt süvénnyel kerítették be. A fent említett árjegyzék szerint egy „két árbocezára való udvaros hosszú (török) sátor”-nak ára 50 pénz volt.

A zárt és nyílt sátoron kívül, még egy harmadik neme is volt a sátrának, a sátoros, vagy fedett kocsi, melyben zord időben a nők és gyermekek vonhatták meg magukat, csekély készlettel s egyéb ingóbingókat tartották. Ha csak pihenőre történt megállapodás, gyékénytartó rudjait meghosszabbították, a takaró gyékényt, ponyvát, vagy bőrt előre húzták s az alatt húleltek. Barcsy Akosné ingóságai közt említették ily kocsiat való takarót: „Két társzékkel borított való hitvány veres posztó”. A kocsi sátrának szerkezete az volt, melyet vásárosok és búcsúosok még ma is használnak. Mindezen sátrak jellemző sajátosságai a fűrés, faragás és kötözés alkalmazása adta meg; szegezés, ékélés, vasalás eredetileg nem kellett rajta.

Történetünkben azt olvassuk, hogy Szent László idejében őseink egy része még szívesebben lakott sátrákban, mint házakban, melyeknek építéséhez nem igen értett. A régi szokások még a válásban is kísérlettek, úgy, hogy törvényhozásilag kellett intézkedni azoknak megszüntetése végett²⁾; annál szívesebben ragaszkodott a nagy többség életmódjában régi szokásaihoz, a melyeknek megváltoztatása még anyagi áldozatot is igényelt, a melynek megfizetése nem függött csupán az akaratától, hanem vagyoni s értelmi képességtől is. Ennek dacára elhagyatott lassanként a sátor építést, habár nem végképen s házakat, kunyhókat kezdtek építeni: agyagból és sárból, nádból és vesszőből, mint azt a felekéktől s golyóktól tanulták.³⁾

A módosabbak vályogot, a világlátottabbak égetett téglát s tán követ is használtak s jó századig felváltva sátor után néhány lépésre sárkunyhót, azontúl nádból készült vityillót, majd téglából épült házat lehetett látni. Hasonló harczót látnak ma a tetejénél: a nádat és szalmát kiszorítja a zsinylet, a zsinylet a cserép, a cserépe az érc, de azért még gyakran egymás szomszédságában találhatók. Követ s égetett téglát eleinte csak templomok és várak építésénél használták, kizárólag fát*) csak erdős helyeken, a hol az elegendő mennyiségben állott rendelkezésre, de bővebben volt alkalmazva a cserény, e vesszőből font lap, melyet kerítésnek, még ma is szelvényben használnak, sőt vasítak mentében is látható védelmi fűtő-homok és hótávás ellen. Volt idő, mikor a köböl való építéshez külön királyi kiváltság kellett s ilyenek csak teljesen megbízható emberek kapták, a kiknél nem kellett attól tartani, hogy házuakat, kastélyukat, vagy váraeszkajukat rablófészekké fogják alakítani.

Igy a tovaszállított sátrót a XI-ik század folytában lassanként kiszorította használatból a szilárdabb anyagból készült mozdíthatatlan hajlék, mely mint amaz is, egy vagy több részből állott. Azt azonban nem merem eldönteni, valyon a sátor utánzásának, vagy idegen néptől tanultjának tartandó-e inkább a falakra vont nádtető? A ház szó olasz, a kalyiba szó görög eredete van.

A természetes fejlődés az volt, hogy a mennyiben lehető volt a vont, vagy vert falakra egyszerűen ráerősítették a már említett kecskelábas sátrót; de esakhamar belátták, hogy a sátor állandóvá váltva követeztében a lehúzóható takaró (ponyva, gyékény, bőr stb.) helyébe sárból, nádból, szalmából való kötegeket előnyösebben hasz-

¹⁾ Egyébiránt a kényelem iránt más nép is birt fogakonyysággal, mint már Vorosmarty seije: Már hegyen ül terhes felhökent népe Ozulnak Sátor alatt pihen ő himes szőnyegre terelve.

²⁾ Quincione ritu gentium, juxta patres sacrificaverint, vel ad arbores, et fontes, et lapides, oblatuerint, reatum suum bove laant. Deur. Lad. cap. 22. mert a pogány vallás szertartásai a szabad ég alatt tartattak meg; a keresztény templomokat pedig a magyar építési szokást (stílus) nem ismerő külföldiek építették. Sajnos, hogy legalább egy királyi s néhány főúri palota leírásán meg bírjuk a XI—XIII századból.

³⁾ Ez nevezetesen látszik, de nem az; mert bizonyos, hogy az ember az állatoktól sokat tanult; az úszásban például a békák voltak mestereink; a gyorsjárta rendelt hajók mintaját a hal szolgáltatta. ⁴⁾ A XIII-ik században az Ipoly szigetén állott farvart említi a Cod. Dipl. V. 3. 500 és X. 3. 269. A Hunt-Pázmán nemzeteségből való Lampert mestert, egyenesen László nevé testvérvél, ugyane században „Kerében helyeséget pusztitván, 150 markát kárt tettem és még a helység 40 faházát is elvitték”. Cod. Dipl. VI. 1. 383. — Ipolyi Arnold „A Századok”-ban I. 132. 133. — Attila alföldi sátor-palotája Priscus szerint fából való volt. Voltak faházák a XV-ik században Pesten és Visegrádon is.

nálhatnak. Lehet, hogy az ily tötével külföldi kalandozások alatt ismerkedtek meg, de lehet az is, s a különféle vityillók, csöszviskók, kalyibák, a mint még ma is láthatók, ezt tessék valószínűvé, hogy e tétő a magyarok saját teremtménye, de oly alakban mint házaiknál — rudakból, vagy gerendákból készült vázsal, mint tartóval, — azelőtt, míg vándoroltak, csak kivételesen volt használatban. A könnyen szállítható rúd becses és drága jószág volt, a melyhez nem lehetett mindenütt hozzájutni, a nád ellenben nehezen volt szállítható, nem is igért tartósságot s aránylag kevés fáradsággal majdnem mindenütt meg volt szereshető. Ha tehát telkekrekedtek, csak a rudakat szedték össze, a nádat pedig ott hagyták vagy elégették, mielőtt eltávoztak volna. Erre mutat e magyar szóismöld is: szedd össze a sátorfádat s hasonlók.¹⁾

A letelepedés által létesült változás szerint abban áll, hogy a lakás megszűnt egyik helyről a másikra mozdítható ingó lenni, s helyéből mozdíthatatlan ingatlanvá vált: a sátorból ház lett. A magyar lakhelyül nem épített többé sátrát, hanem házat s házának építésénél alkalmazta mindazon tudományát, melyet a sátrak építésénél szerzett, a mi nek következtében háza a sátorhoz vált hasonlónvá. De nemcsak a háznak, hanem más építménynek is tel lehet ismerni a sátorból való eredetét.

Négyrúdu szelős sátrót négy más rúdra kötve, mint támpontra, megláthatjuk még ma is akárhány vendégelőben s csárdában, nemcsak hazánkban, hanem azon kívül is, csakohgy a négy rúd helyébe ma négy, esetleg több fa-, vagy kőoszlopot, a ponyva, vagy börtárok helyébe szalma-, nád-, zsinylet-, vagy cseréptetőt alkalmaznak. Hogy e szín a görög vagy római csarnokok utánzata volna, alig hiszem.

Egyébiránt a kőmívesekkel együtt ács-mesterek is költözöködtek be hozzánk s a sátor egyszerű rúdjai helyébe, melyeket mindenfelé köztönni kellett, hogy a szél ponyvától el ne horjja, lassanként a szilárdabb gerendázat lépett, a mely padlásával gazdasági előnyt adott. Az építmény magyar, vagy idegen volta nem is az alkatrészek minőségétől, hanem milyent összeállításától függ, vagyis attól: miképen gondolt, vagy eszme vezérelte alkotóját. Mert hogy az anyag a mű nemzeti voltának megbirálásánál nem lehet mindenkor határozó, az eléggé világos abból, hogy görög, román, géh, rokokó, stb. lehet épüget az, a mi köből, mint az a mi fából, vasból vagy egyéb anyagból van faragva. A legrégebbi görög és római templomok oszlopai eredetileg fából valók voltak s csak később cseréltették ki kőoszlopokkal, a mint hogy a látványosságok is előbb a szabad ég alatt, később ponyva alatt, ma rendszerint szilárdabb anyagból készült tétő alatt mutattnak be. Így szorította ki nálunk a fát a kő és téglá, a ponyvát és bőrt a szalma-, nád-, zsinylet-, cserép-, érezetó tétő, a hol a mű tartóssága ez által nyert, mint a lakásnál, a nélkül, hogy a beállott súlykülönbséget használatilagában kárt tett volna, mint például kőcsinál, a melynek anyaga ma is a régi: fa, bőr, szövet s minél kevesebb vas.

¹⁾ Viszi az irháját, — tán a sátorra is vonatkozhatott.

(Vége következik.)

SZÍNHÁZ.

Szombaton Planquette regényes, nagy operette je Rip Van Vinkle került színre meglehetősen telt ház előtt. Ez előadás a sikerültebbek közé számítható. Az énekkart elmerés illeti meg a biztosságot, a mit tanúsított és a pianissimoért, a miket színezett.

Különösen a hegyek szellemeinek dalát és a kedves viszhangáriát emelhetjük ki dicsőrege. A zenekart is iparkodott nem rontani a hatást. A mi a szereplőket illeti, kevés szóval is sokat mondatunk róluk, ha kijelentjük, hogy jól játszottak. Berzsenyi Júlia mint Lisbeth, majd Alice, kellemesen énekel és ügyesen játszott. Láng Rip Ripet fiatalnak kedélyesen, öregek nem elegendő drámai vénával adta, de azért a kút mellett jelenetben, mikor a víz tükrében meglátja előregedett arcát, megdüböcsöt ügyesen éreztette. A két apró gyermek (Komlóssy Ilonka és Fogarassi Rózsika) naiv játékaik és mosolyra indított kettősét a közönség rokonszenvben megtapsolta.

Vasárnap premieréje volt, nem ugyan a darabnak, de legalább színházunknak, majdnem szűltől ház előtt került nálunk először színre Csiky Gergelytől a Szökött asszony, népszínmű. Csiky neve megtette hatását közönségünkre, de darabja jórszót kiábrándítólag hatott. Töle már megszokott többet kapni és így többet várni. Várakozásunkban eszlottunk. Ez egy vonatott cselekményű, kellő lélektanú indoklás és igaz népies elemek nélkül szükőkötő, népszínműve alakított bukott dráma. Fel-felcsillámlik ugyan több helyt Csiky egészséges

humora, éles megfigyelése, de pl. a borbély szerepében is túlságossá, majdnem emlyítővé válik. Többi között azt a benyomást is tette ránk, mintha Csiky törvényes eljárás sokára látott, sohase hallott volna. A népdalokról sem igen írhatunk magasztalólag, úgy szöveg, mint zene tekintetében sem; az pedig még eddig teljesen új valami, hogy népszínműben couplet forduljon elő; ez egészen idegenszerű szöveget ad a műfajnak. Még nagyon sok megjegyzést tehetnénk, ha behatóan akaránk elemezni e művet, de térszűkületből csupán az előadásra szorítottunk. A közönség meg volt azzal elégedve, a tapokból következtetve, bár a szereplők — különösen némelyik — jobbat is nyújthatott volna. Ki kell említenünk Gerőffy névels meycsekjéit a czimzerepben, noha a szerencsétlen törvényeszi jelenet hibás voltát játéka még inkább kitüntetette; Komlóssy borbélyát és némleg Aradi úrsorását. A többiről hallgatunk.

Kedden, halottak estjén, Tóth Eté-nek legyengőbb népszínműve a Toloncz adatot kevés számú közönség előtt. A darab hangulata — a napnak megfelelőleg — nyomasztó, előadása pedig vonatott, nehekes volt. Angyal Liszka mindvégig passzív szerepét Berzsenyi J. iparkodott részreter indítóan alakítani. Népszínműben másodszor volt alkalmunk a kisasszonyt látni, a végleges ítélet kimondásától tehát még tartózkodhatunk. Azt azonban kijelenthetjük, hogy népszínműi alakításokra kevesebb hivatássalgal bír, mint operettbeliekre. Jóllehet e szerepében is megmutatta, hogy mennyire gyakorlott színésznő, s a hatás külső feltételei is (bánatos arc, csüszteget járás stb.) mennyire hatalmasak vannak. Láng (Miklós, mérszámester) szerepében legyözhetetlen indítozótló vagy talán kedveltséggel (?) küzdött, mely az üres padok láttára foghatta el. Az Aradi-pár játszott ez este legelőbb szerencsével. Aradin egy nyelvel, feltékény, de jószívű nő típusú alakításában excellált. Aradi pedig Mravcsák vándorlólegény szerepében sokoldalúságról tett vényes bizonyítékot.

Szerdán Önet György híres színművének a Vasvárosnak előadása folyt le szépszámu közönség előtt. Az erkölcsi léhaságok aristokratikus körökben való elterjedésével szemben a demokratiában létesítendő szellemi és erkölcsi aristokrátiát diadalra juttni — ez a darabnak nemes irányzatossága. Ezt az irányzatosságot a ma esti előadás meglehetősen szerencsével éreztette s ebben foglaltatik sikerének bírálatá is. Az erkölcsi nemesség tisztelretelmét képviselőjét Derblay gyarost Balassa mutatta be sikerült alakításban. Evvel szemben a főiri léhaság megvetendő typusát, Bligny herceget Krassósi töredékett jellemzőtessé tenni. Játéka — bár némleg merev — de eléggé biztos és sikerült volt. Várakozással nézünk elébe további szerepeinek. Kálnay a szerelmi elvakultságából és kérlelhetetlen macakosságából lassanként kiábránduló nőnek (Claire) átalakulását — a lélektanilag szépen megokolt mozzanatot és helyzetek ügyes kiaknázásával — tette érthetővé. Határozottan az érthetőség rovására esett azonban feltartóztatlanul gyors beszéde, mely a szabálytalan lélekvételt megkeztében sokszor élvezhetelenné válik. Saját érdekében a művészi szempontból is figyelmeztetjük a kisasszonyt, hogy e veszedelmes tulajdonságáról szoktassa le magát, ha középszerűség színvonalán felül kíván emelkedni. Demosthenes hebegő volt, mégis egy kis kavics ügyes használatával legyőzte e természeti hibát, a világ legnagyobb szónokának nevére érdemesült. A hangszerevet biztossága és szabályozottsága sokat pótol az előadás művészetében, ezt azonban nem pótolhatja semmi. A mi a többi szereplőt illeti, mindenki tehetsége szerint működött közre a darab sikerének biztosítására.

Csütörtökön újra Strauss Egy Éj Velencében ez. egy operetteje hozott színre ismert szereposztással. A közönség fogatkozás számával épen nem erősítette meg a színlap „közivánatra” kiirt jelszavát. A mi az előadást illeti, összességében és sikerültebb volt az előné.

Irodalom.

Kis pillangók. Költemények Somogyi Jánostól Kecskeméti 1884—1887. Szerző sajtója. Ára 1 ft. E cím alatt kaptunk egy csinosan kiállított kis nyolczadrétű 6 éves versfüzetet, melynek tartalma nem támaszt kevés igényeket már címénél fogvást sem; de a ki nem keres benne nehéz műformákat és magasan szárnyaló poézist, taláhat benne gondolatgyöngyökét egyszerű, meszterkeletlen vezében. Ajánljuk t. olvasó közönségünk figyelmébe.

(Naptárak.) A „Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet a következők, csinosan kiállított 1888-ik évi naptárakat küldte be szerkesztőinknek:

István bácsi naptára magyar családai házigazdáknak és gazdasszonyoknak, nép-

nevelőknek, helyeségi előjáróknak, iparosoknak és földművelőknek való képes kalendárium. Alapítá Majer István. Szerkesztő Kóhalmi Klimstein József tanár.

Protestáns új képes naptár. Szerkesztette Dúzs Sándor tanár. XXXIV. évfolyam. képekkel.

Falusi gazda naptára. A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára, szerkesztő Szporon Pál, a Gyakorlati mezőgazda" szerkesztője. XXIV. évfolyam. Számos ábrával ellátva.

Borászati naptár. Szakemberek közreműködésével szerkesztő Dr. Nyáry Ferenc tanár. XV. évfolyam.

A magyar nők házi naptára. Szerkesztő K. Beniczky Irma. XX. évfolyam.

Székellyegyleti képes naptár. VII. évfolyam. Számos a szöveg közé nyomott képpel.

Honvédtábla. (Együttal katonai naptár.) A magyar nép számára. Szerkesztő Áldor Imre. XXI. évfolyam. képekkel.

Lidérc-naptár. XXVII. évfolyam. Számos nagyobb és a szöveg közé nyomott kisebb képpel.

A magyar nép naptára. Képes kalendárium sokféle hasznos és mulatózó olvasmányt tartalmaz. Szerkesztő ifj. Tatár Péter. XXXIII. évfolyam.

Új fali naptár. Egy egész iv.

(Olcsó könyvtár), kiadja a Franklin Társulat, szerkesztő Gyulai Pál. Megjelent belőle a 225—235. füzetek, minden füzetben külön önálló darab; u. m. Odhin vizsgálja. Éjszakkoldi regény a XI. századból. Irta Dahn Felix. Németből fordította gróf Csáky Albiné, gróf Bolza Anna. — Vidál Adrian. Regény. Irta Norris W. E. Angolból fordította Sz. E. — Deák Ferenc emlékezete. Csengery Antalót. Elmondott Deák Ferencnek a magyar tudományos akadémia által 1877. január 28-án tartott emlékülépén. — Aphrodite. Egy görög művész regénye. Irta Eekstein Ernő. Németből fordította Sasváry Ármán. — Szerb népdalok és hősrégék. Az eredetiből fordította Székács József. Második javított kiadás. — Batori Mária. Szomorú történet el szakaszkban. Irta Dugonics András. Harmadik kiadás Bevezetéssel Heinrich Gusztyóval. — Gróf Hofmannsegg utazása. Magyarországon 1793—1794-ben. Németből fordította és bevezette Berkeszi István. — Severo Torelli. Dráma öt felvonásban. Irta Coppée Ferenc. Francziából fordította Csiky Gergely. — Clermont vagy a művész neje. Színmű két felvonásban. Irta Scribe és Vander-Burch. Francziából fordította Csiky Gergely. — Pázmány Péter. Irta Pulszky Agost. — Fenn az erény nincsen kas. A gróf Teleki-féle alapítványból száz arany pályadíjjal jutalmazott eredeti vígjáték három felvonásban. Irta Szilgietti Ede.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Halottak napjának előestéjén** a jótékony Nőegylet, a tanulóifjúság és a szinészek nem feledkeztek meg halottjainkról Katona Józsefről. A sirt ülésében, a Nőegylet buzgó alelnökje B. Kiss Györgyné úrnő és Muraközy Erzsik. a. diszítették fel. D. u. 4 órakor látogatta meg a sirt a kath. főgymnásiumi ifjúság, melynek nevében Reichrath József VIII. o. t. mondott ékes beszédet; ennek bevezetője után Láng J. k. r. p. n. VIII. o. t. szavalta el Jókay István k. r. p. n. VIII. o. t. lelkes ódáját. Este 6 órakor a szinészek vonultak a halhatlan drámaíró sírjához. A beszédet Zöldi Márton szinzigazgató mondta. A szinészek után érkezett meg fáklyával a ref. főgymnásiumi ifjúsága, melynek nevében Goldner Béla VIII. o. t. mondta el kitünően szerkesztett beszédét. Ezután Faddi János VIII. o. t. szavalta el önkészítette ódáját. Az ünnepélyt a főgymnásiumi dalárda lelkesen előadott „Hymnus”-a zárta be.

— **A városi dalárda** pártoló tagjainak tiszteletére f. hó 3-án a Beretvási-fogadó ujjonnan elkészült és feldisznított kávéház nagy termében dalestélyt rendezett, mely ügy erkölcsi, mint anyagi eredmény tekintetében kitünően sikerült. A kávéház nagy terme a szó szoros értelmében zsufolóság telt meg válogatott közönséggel, sőt a később érkezők már csak nagy nehezen kaphattak helyet. Bizony ideje is már, hogy közönségünk a kellő pártfogásban részesítse a dalárdát, melyet ez méltán is érdemel; hisz a dalárda eddig, nem tudni, mi okból, közönségünknek igazán mostoha gyermeke volt. Azért tagjainak csak dicséretére válik, hogy mind ennek dacára nem estek kétségbe, hanem a nemesebb célt tartva szem előtt, összetartották és e szívós összetartásukon és működésükön talán meg fog történi a közönség közönye, mint ezt a mostani dalestélyen már tapasztaltuk is. A dalárda precizitással előadott énekarabjai után a társaság a legkedélyesebb hangulatban vacsorához ült, később pedig néhányan a fiatalok közül táncot rögtönöztek. A ke-

délyes és minden tekintetben sikerült mulatásnak csak a késő éjjeli órákban ért véget.

— **A jótékony Nőegylet** buzgó tagjai részéről szokott szeretetreméltó modorban folyik meg a királyfogás, hanem az egyesület részéről jövő szombat estére rendezendő összejövetelre a beléptijegyek és kisorsolási bérzák bevételére a fogás. Károly és Imre napján sokat elárusítottak szép kezek, de maradt még ott. Fölhívjuk férközségünk, adja meg magát, az ilyen legyőzött szép győzelem; mert csak az lesz a vesztes, a ki az estélyen nem jelenik.

— **Városunk egyik eltávozó** kedves hölgyalakja Szent-Gály Ida kisasszony m. hó 29-én esküdtöt örök frigyét Gombos László m. kir. mérnöknek, ki Gyöngyösvé vitte ráját. Koszorólányok voltak: Gombos Hermin, Gombos Jolán (Veszprém), Kubinyi Ilona, Péntek Gizla, Révay Margit, Schmalzried Helén. Vőfélyek: Szent-Gály Béla (Szolnok), Szent-Gály Gyula, Fiala János, Révay László, Kerekes János. Nyoszolyó-asszony: Péntek Józsefné. Násznapok: Tomaskó Antal, Péntek József. Az esketés alatt Csomák Gábor Szent-Gály Gyula szerzeményét, a „Nászinduló”-t játszotta, mely ez ünnepélyre lön szereve. A kedélyes nászalkoma Tomaskó Jakab úrnál, mint a menyasszony részéről örömapánál töltyt le. Boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Gyászshír.** A következő gyászjelentést tettük: „Bereczky Jenő s neje Papp Berta így a maguk, valamint gyermekeik: Margit és Jenő, továbbá Dinnyés Zsigmond nevében is szomorodott szívvel jelentik a szeretett édes anyának, napának, nagyanyának és testvérnek Özv. Bereczky Károlyné szül. Dinnyés Klára asszonynak folyó hó 1-én esti 10 órakor, hosszas szenvedés után, életének 66-ik évében történt gyászos elhunytát. — A boldogult hiült tetemei f. hó 3-án d. u. 3 órakor fogtak az ev. ref. egyház szertartása szerint a felső-temetőben örök nyugalomra tetetni. — Kecskemét, 1887. November 2. — Béke lengjen hamvai felett!”

— **A novemberi előléptetések** folytán a helyben állomások 38-ik gyalogezred két tisztje lön magasabb rangba helyezve. Ugyanis Hödl K. főhadnagyot 2-ik osztályú századosná, Tanárky N. hadnagyot főhadnaggyá nevezte ki O Felsője a király.

— **Juhász István** urat, helybeli születésű posta és táviró gyakornokot, mint a hivatalos lap közli, ideiglenes minőségű posta és táviró tiszté kineveztek. Gratulálunk.

— **Jótékonyág.** A helyi szegény zsidógyermekeket segítő egyesület október 29-ikén mutatta be tagjainak a f. tél évadra teljesen felruházott 32 szegény és árva gyermeket. Megható jelenet volt az, midőn az egyik árva gyermek a többiek nevében köszönetet mondott a jótévknek. Megjegyzendő, hogy az egyesület épen most végzte be 10 évi működését, mely alkalomból a tagok kedélyes vacsorára gyűlven össze, következő jótékony adományok folytak be: Altmann Manó 50 kr., Augner Filipp 1 frt., Brachfeld József 2 frt., Behr Mór 1 frt., Brett Salamon 1 frt., Braun Pál 1 frt., Behr Károly 50 kr., Czinner Mór 50 kr., Deutsch Illés 1 frt., Debósi Dávid 50 kr., Deutsch Adolf 1 frt., Fantó Péter 2 frt., Fischpán Mór 1 frt., Fischer D. L. 50 kr., Farkas János 1 frt., Fuchs József 1 frt., Fischer Miksáné 1 frt., Goldberger Lipót 1 frt., Goldberger Gábor 50 kr., Hacker Antal 1 frt., Hirsch Antal 1 frt., Hochfelder Berta 50 kr., özv. Horovitzné 1 frt., Husko Sarolta 50 kr., dr. Hacker Lajos 1 frt., dr. Kecskeméti Sándor 3 frt., Kövári Filipp 1 frt., Klein Adolf 30 kr., Kecskeméti József 1 frt., Kohn Márk 1 frt., Kecskeméti Herz 1 frt., ifj. Löwy Gyuláné 50 kr., ifj. Leitner Ign. 1 frt., Muth testvérek 2 frt., Metzger Béla 50 kr., Medák J. 50 kr., Mayer Vilmos 1 frt., Nagy Sándor 1 frt., Pintér Bernát 2 frt., Popper Ignác 1 frt., Reiner László 1 frt., Rotter Mór 50 kr., Rösler Ármán 50 kr., Roth Zsigmond 40 kr., Schvab Lévi 1 frt. 30 kr., Scheiber József 1 frt., Schönberger Adolfné 1 frt., Simon József 1 frt., Steininger Antalné 1 frt., Schnitzer Márton 50 kr., Spiler Ad. 50 kr., dr. Schwarz L. 5 frt., Schwarz Dávid 50 kr., Szilágyi Ign. 1 frt., Schwarz Ign. D. 50 kr., Schwarz Dávid 1 frt., Schwarz Berta 50 kr., Steiner Markus 50 kr., Szemző Sándor 2 frt., Ungár Salamon 1 frt., Weisberger S. 1 frt., Witz Antalné 1 frt., Vitz László 1 frt., Vitz Gusztávne 1 frt., Werschetz Károly 1 frt. — Fogadják a nagylelkű adakozók a szegény gyermekek nevében köszönetünket.

— **Óvoda.** A „setatéri óvoda” áthelyeztetett a 3. tized 122/a számú Herceg-féle házba, s ott a jövő hétfőn, vagyis November hó 7-én Péntek Józsefné szül. Szent-Gály Gizella, városi óvodó vezetése alatt megnyitattik.

— **Értesítés.** Az iparisikolai bizottság, hogy a kömives és ácssegdek és tanoncok gyakorlati szakképzésükhöz a szükséges elméleti ismereteket is megszerezhessek, elhatározta: hogy f. é. november hó közepé-

től kezdve a téli hónapokban hetenként egyszer, hétfőn este 5 órától 6 $\frac{1}{2}$ óráig a kerületi iskola helyiségében az önként vállalkozó kömives és ácssegdek és az iparisikola II. és III. ik osztályába járó tanoncok számára ingyenes tanfolyamot nyit az „Építészettan eleméből”. Midőn ezt az érdeklődők tudomására hozza, egyúttal felhívja az illetőket, hogy ezen kedvező alkalmat felhasználva, minél nagyobb számban jelentkezzenek és ezen esti tanfolyamban résztvegyenek. Jelentkezési, illetőleg beiratási idő: f. hó 4-ikétől 16 ikáig bezárólag az iparisikola helyiségében Vasárnap 8—10-ig. Szerdán és Pénteken 5—7-ig az iparisikolai igazgatóságnál, kitől egyszerűsített részletekkel felvilágosítást is nyerhetni. Kecskemét, 1887. november 1-én. Az iparisikolai bizottság.

— **Kinek kell ingyen egy díszes képes naptár?** az hiszen elő a 25,000 példányban megjelenő „Budapest” című képek politikai napilapra legalább egy 1/4 évre. Fenáll 11 év óta, környeze a legjobb erkölcs által. Előfizetési ára: egész évre 12 frt; félévre 6 frt; negyedévre 3 frt.

ÜZLET.

Serlészvári jelentése

az első magyar sertiészizáló és kölcsönelő-legező részvénytársulatnak.

Budapest-Köbánya, november 4.

Heti átlagárak: magyar vál. árú 240—320 klg. nehez — 46 kr., 180—240 klg. nehez. 45—46 $\frac{1}{2}$ kr., óreg 300 klg. nehez 44—45 kr.; vidéki sertés 41—44 kr. Transitóban: szerbiai 41—44 kr.; romániai — kr.

Első árak: Kukorica 6.20 kr., árpa 5.90 kr.

Helyi átlagár: október 28. maradt 82,135 db.

Felhaladás: alvoldokor kover	776 db.
„ „ „ „ „ „ „ „	150 „
„ „ „ „ „ „ „ „	857 „
Szerbiából „	654 „
Romániából „	4373 „
M. államvasúttal kover	661 „
„ „ „ „ „ „ „ „	286 „
Videki „	7,207 „
„ „ „ „ „ „ „ „	89,342 db.

Felvidékre	206 db.
Bécsbe (m. h. 343 lb.)	579 „
Becsihelybe	58 „
Schorszagba	1321 „
Bodenbach	1805 „
Rutka	1235 „
Orbérgeren at	522 „
Délnemetszagba	165 „
Francziorszagba	— „
Sveiczba	— „
Olaszorszagba	97 „
Budapesti fogyasztás	2731 „
Köbányai száll.	509 „
Külföldi	278 „
Magyar államvaspályán	254 „
Marad állomány	79,482 db.

Kimutatás a kecskeméti takarékpénztár 1887. évi október havi forgalmáról.

Bevételek:

Pénztárállás szept. 30-án	14,622 frt. 10 kr.
Bleyer után	74,314 „ 70 „
Különféle díjak után	804 „ 93 „
„ „ kamatok után	12,813 „ 04 „
Váltók után	271,301 „ 88 „
Magánváltó után	2,160 „ „
Jejalzóg kölcsön után	13,299 „ 39 „
Élőleg után	137 „ „
Váltó vizsgálómat. után	57,600 „ „
Elhelyezett tőke	— „ „
Egyeltház költség és lakber. után	286 „ 13 „
Kohn-féle ház	— „ „
„ „ „ „ „ „ „ „	447,639 frt. 17 kr.

Kiadás:

Visszafejtett betét és tők. kamat	99,682 frt. 54 kr.
Kifizetett folyó kamat	708 „ 04 „
„ „ „ „ „ „ „ „	589 „ 97 „
Váltókra	228,742 „ „
Magánváltó	6,207 „ „
Jejalzóg kölcsön	14,410 „ „
Visszaemittelt váltó	42,600 „ „
Tőke elhelyezés	— „ „
Igazt. t. díj, tisztv. és szolgál. fizetés	888 „ „
Üzleti költség	161 „ 67 „
10% kamatadó	92 „ 61 „
Audó számlán	— „ „
Köz- és jótékonyozási számlán	— „ „
„ „ „ „ „ „ „ „	394,081 frt. 83 kr.
Pénztárállás 1887. okt. 31-én	53,557 frt. 84 kr.
Vajda, könyvelő.	447,639 frt. 17 kr.

Kimutatás Kecskemét város zálogintézetének 1887. október havi forgalmáról.

Bevételek:

Pénztárállás 1887. szept. hó 30-án	1,194 frt 20 kr.
Értékpapírok számlán	2,873 „ 55 „
„ „ „ „ „ „ „ „	44 „ 95 „
Zálogkölcsön % vizsgálómat.	8,953 „ 54 „
„ „ „ „ „ „ „ „	387 „ 10 „
Bégydíj	24 „ 25 „
Bizománydíj	5 „ 42 „
Nyugtábelég	1 „ 13 „
„ „ „ „ „ „ „ „	13,484 frt 14 kr.

Kiadás:

Zálogkölcsön	4,868 frt 53 kr.
Értékpapír számlán	6,924 „ 05 „
Felcsorolások számlán	121 „ 92 „
Irodai költség	4 „ 15 „
Tisztv. és szolgálóztatás	250 „ „
Tőkeelhelyezés	1,100 „ „
Bégydíjtelék	20 „ 05 „
Pénztárállás 1887. okt. hó 31-én	196 frt 34 kr.
Tóth László, ellenőr.	13,484 frt 14 kr.

Kimutatás a kecskeméti kereskedelmi ipari-telitelézet és népbank okt. havi forgalmáról.

Bevételek:

Pénztárállás 1887. szept. 30-án	19,306 frt. 34 kr.
Váltó vizsgálómat. után	322,175 „ 54 „
Folyósámlákra után	63,948 „ 14 „
Televitevények után	106,293 „ 76 „
Osztrák-magyar bank bpesti főintézetének képviselete után	57,332 „ 79 „
Kamatok után	6,493 „ „
Díjak	1,311 „ „
Kereskedelmi kamatok	77 „ 61 „
Nyugdíj-alap után	17 „ 51 „
„ „ „ „ „ „ „ „	576,962 frt. 57 kr.

Kiadás:

Váltó leszámlolásra	296,494 frt. 86 kr.
Folyósámlákra	63,733 „ 54 „
Televitevényekre	126,963 „ 69 „
Időközi kamatok:	— „ „
a) Televitevényekre	2,320 „ 89 „
b) Folyósámlákra	633 „ 09 „
Üzleti költségekre	606 „ „
Elnöki tiszteletdíj és tisztv. fizetés	525 „ 02 „
Nyugdíjra	58 „ 34 „
Ostialektra	187 „ „
Allami és községi adóra	— „ „
Allami illetékek a folyósámlákra kifizetett időközi kamataira	60 „ 38 „
Osztrák-magyar bank bpesti főintézetének képviseletére	53,008 „ 17 „
„ „ „ „ „ „ „ „	544,590 frt. 98 kr.
Pénztárállás okt. hó 31-én	53,371 frt. 59 kr.
Mitényi, könyvelő.	576,962 frt. 57 kr.

Piaci árjegyzék.

November hó 4.

Tiszta búza métermázsánként	6.— krtól 6.20 krig.
Részter	5.— „ 5.20 „
Rózs	4.70 „ 4.90 „
Árpa	5.30 „ 5.50 „
Zab	5.20 „ 5.40 „
Tengeri kecskeméti mm.	6.— „ 6.20 „
Tengeri csöves	3.20 „ 3.40 „
Köles	6.— „ 6.30 „
Krumpli	2.30 „ 2.50 „
Szenna	2.80 „ 3.10 „
Szalonna	1.— „ 1.10 „
„ „ „ „ „ „ „ „	— „ 0.60 „

Az új vasúti menetrend (érvényes 1887. június 1-től).

Budapest—Szeged közt:

1. Express-vonat	Budapestről indul 1 óra 50 p. délut.
„ „	Kecskemétre érk. 3 „ 45 „
„ „	Szegedre érkezik 5 „ 7 „
15. sz. személyvonat	Budapestről indul 7 „ „ este.
„ „	Kecskemétre érk. 10 „ 35 „ éjjel.
„ „	Szegedre érkezik 12 „ 58 „
17. sz. személyvonat	Budapestről indul 7 „ 40 „ reggel.
„ „	Kecskemétre érk. 10 „ 37 „ d. e.
„ „	Szegedre érkezik 12 „ 47 „ délut.
Omnibuszvonat	Budapestről indul 12 „ „ délut.
„ „	Kecskemétre érk. 4 „ 12 „ délut.
„ „	Szegedre érkezik 7 „ 7 „ este.

Szeged—Budapest közt:

4. Express-vonat	Szegedről indul 10 óra 49 p. délelőtt.
„ „	Kecskemétre érk. 12 „ 17 „ délut.
„ „	Budapestre érk. 2 „ 10 „
16. sz. személyvonat	Szegedről indul 1 „ 40 „ éjjel.
„ „	Kecskemétre érk. 4 „ 8 „ reggel.
„ „	Budapestre érk. 7 „ 20 „
18. sz. személyvonat	Szegedről indul 2 „ 35 „ délután.
„ „	Kecskemétre érk. 5 „ 4 „
„ „	Budapestre érk. 8 „ 8 „ este.
Omnibuszvonat	Szegedről indul 5 „ 10 „ reggel.
„ „	Kecskemétre érk. 8 „ 6 „
„ „	Budapestre érk. 12 „ 20 „ délut.

Felolós szerkesztő: HANUSZ ISTVÁN.

NYILTÉR.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitünő hatásának bizonyult köhögésnél,
gegebajknál, gyomor- és halyaughu-
rnál.
Mattoni Henrik, Karlstad és Budapest.

Árverési hirdemény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a kecskeméti takarékpénztár egyesület, s az elrendelt csatalkozás folytán Székács András végrehajtóknak **Feljes Ferenc**, illetve jogutódjai Vizi József és neje Kis Anna végrehajlatat szenvedék ellen 1200 frt. illetéggel 61 frt 60 k. tőke és jár. iránt folyamatban lévő végrehajlati ügyében a Kecskemét p. községi 54. sz. t. jtkben 59. brz. a. foglalt s Feljes Ferencet illetett, tényleg azonban Vizi József és neje Kis Anna nevű álló szántó, rét és tanyabirtok tartozásaival együtt 38 frt kiküldési árban az 1888. évi **Január hó 13-ik** napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen határidőben, a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármester hivatalában megtekinthető félételek mellett a kiküldési árban alul is eladati fog.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldési árul szolgáló becser 10% át készpénzben, vagy ovedékpóles értékpapírra a kiküldött kezéhez bantapdíjjal előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1887. október 24-én.

Bogoss Endre,
kir. törvényszéki bíró.

HIRDETÉSEK.

Próba-mellszobrok

raktára és egyedüli eladása

szabók és confectió-üzletek számára, valamint kirakati tárgyak, Bedronek János és kir. kizár. szab. mellszobor gyárának Bécsben, elismert legkittűbb gyártmányai eredeti gyári árak mellett ajánlja

Wald Mihály

Budapest, VII. Király-útcza 21. sz. fők-üzlet VI., Teréz-körút 18.

Az időnyre ajánlom dús választékú gyári raktáromat mindennemű női kézimunka-cikkben, mint rajzolt deszertek, asztalfutók, credenzkendők, milleux törülközők, kefetáskák, fésűtáskák, burgonya-, tojás-, gesztenye-táskákat stb. stb. saját készítmény kifogástalan kiállításban, feltűnő olcsó árak mellett. valamint mintakész himzett házi-czipők, diványpárnák, törülköző-tartók, ágyszőnyegek, vászon és pamut himzőszövetek (Canevas) minden csak létező hozzá tartozók, mint selyem himző- és kötő-pamutok, gyapjú, chemillák, gyöngyök stb. stb., egyáltalán minden tapiseria-cikknek.

Továbbá szövöttárak, mint tricót-derekak, harisnyák, gamasni, alsónadrágok, alsóingek stb. stb.

Normális alsóruházat (Dr. Jaeger tanár rendszere.)

Mindennemű szabó-kellékek és díszítő-tárgyak mint pelüchek, krimmerek, bársonyok, zsinorok, gombok, béléss-árúk stb. stb. a legdúsabb választékban.

Vidéki megrendelések pontos és lelkiismeretes eszközlése.

Legnagyobb himzőminta előnyömdé.

A cég 1854-től áll fenn. — Árjegyzékek ingyen. 202 (8-1)

Hirdetmény.

A városi közönség érdekében, az 1887/8-ik évre vágás alá kijelölt részletek eladására az árverések, a következők sorrendben fognak a f. 1887-ik évben megtartani u. m.:

November 14-én reggel 9 órakor Szikrában, a B. Kiss Mihály-féle föld keleti sarkán 12 részlet épületfának való kanadai és jegénye nyárfára; folytattva pedig a Biró-féle csöszháznál nyugotra eső 24 részlet épületfának alkalmas nyárfára.

November 15-én reggel 9 órakor Kisréthben 29 részlet fűzfára; összejövetelei hely a kisréthi új zsílnép; — továbbá folytatólag a solymosi 12 részlet nádra, és a tósi csöszháznál 4. öi kemény és 42. öi puha tűzfára.

November 18-án reggel 9 órakor Bugac-Monostoron a zsandárkaszárnya mellett 28 részlet fekete nyár-, 6. részlet épület fának való kanadai és jegénye nyárfára.

November 19-én reggel 9 órakor kis Bugaczon 43 részlet épületfának való nyárfára, összejövetelei hely a kis-bugaczi csöszháznál lesz.

November 22-én reggel 9 órakor Czethalban 33 részlet kanadai és jegénye nyárfára; összejövetelei hely a volt czethali koresma kútjánál lesz.

November 23-án reggel 9 órakor Vágórában 27 részlet épületfának való nyárfára, — összejövetelei hely a Tóth Imre-féle csöszháznál lesz.

November 24-én reggel 9 órakor Ballószegben a csalános csöszház mellett 17 részlet nyárfára.

November 25-én reggel 9 órakor az ágasegyházi 22. részlet nádra, — összejövetelei hely az ágasegyházi koresma háznál lesz.

Végül kijelentetik, hogy a szikrai és bugac-monostori faeladásba vidékiek is becsajátanak.

Kecskemét, 1887. október 28.

Gazdászati hivatal.

201 (3-2)

Hirdetmény.

A Kasza útcza szabályozása céljából a 4-ik tized 399. számú néh. Szabó János tulajdonához tartozó s övezgyojjal Szabó Jánosné Molnár Erzsébet nevére bejegyzett, a kecskeméti 857. sz. tjkben 971. rsz. a foglalt háztelek kisajátítása iránt az eljárás megindítván, a kisajátítási terv megállapítása végett a város törvényhatósági közigazgatási bizottsága tárgyalást rendelt, s ennek határidejéül, a városház tanácsstermébe, f. évi november hó 8-ik napjának d. e. 9 óráját tűzte ki.

Felhívtának ennél fogva az érdekeltek, hogy a tárgyalás megtartására kiküldött bizottság előtt a kitűzött határidőre annál inkább megjelenjenek, mert a bizottság a kisajátítási terv megállapítása fölött akkor is érdemleg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelenne is meg.

Egy alkalommal tudomásra hozatik, hogy a kisajátítási terv a város mérnöki és építési osztályánál közszemlére ki lévén téve, az ott a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Kelt Kecskeméten, 1887. október hó 17-én tartott tanácsülésből.

Gyenes Bertalan, Lestár Péter.
jegyző, 198 (3-3) polgármester.

Pályázati hirdetmény.

Kecskemét város törvényhatóságánál az előlépés folytán üresedésbe jött s 500 forint évi fizetéssel és 100 forint lakbérrel javadalmazott **SEGÉDLELVÉLTÁRNOKI**, továbbá egy szintén előlépés folytán megüresült s hasonlóan 500 ft fizetéssel és 100 ft lakbérrel javadalmazott **IRNOKI** állás választás, illetőleg az előbbi főispáni kinevezés útján betöltendő lévén, felhívtának mindazok, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajják, hogy eziránt kellőleg felszerelt és sajátkezűleg irt kérvényeiket hozzám a f. évi november hónap 30 ik napjának délutáni 5 órájáig annyival inkább nyújták be, mivel az e határidőn túl érkezett kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Kecskeméten, a város törvényhatósági bizottságának 1887. évi október hó 27-ik napján tartott r. havi közgyűléséből.

Lestár Péter,
kir. tanácsos, polgármester.

203 (1-1)

Tyükszem és fájdalmas lábak ellen legjobb óvszer a tartós lábbeli!

Czipész üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, miszerint

férfi és női czipész üzletemet

a jelenkor igényeinek megfelelőleg rendeztem be a szerint, hogy az eddigi rendes czipők és eszmákhoz szükséges anyagon kívül azon különlegességekről is gondoskodtam, melyeket eddig a fővárosból valék kénytelen drága pénzen beszerezni, s mely anyagot jelenleg jó minőségben **külföldről** szerzek meg.

Főzélemolt tűztem ki, hogy ne a **concurrentia** által tönkre tett rossz és tarthatatlan anyagot használjam, mi által a nagyérdemű közönség károsodik, hanem az anyag **jósága** s így készítményem **tartóssága** t. megbízóimmal szemben biztosítsam. E mellett azon tapasztalatra jöttem, hogy a rossz anyagból készült czipőt sűrűn meg kelle újítani, mi mindannyiszor **tyükszemet és fájdalmas lábakat** idéz elő, ellenkezőleg a **jóminőségű és készítésű czipővel végkép elvész.**

Készítményem tartós, diszes és végelpusztulásig alakját megtartja, mely célra oly segédeket alkalmazok, kik maguknak a fővárosban és külföldön a kellő szakképzettséget megszerezték.

Végre készítek katonai előírás szerint jutányos áron tiszt és önkéntes urak részére minden szakmában lábbelit, mi célra előírás szerint arany szegőszinort és finom nikkelsarkantyút nagy választékban tartok készletben.

Ezek után magam a nagyérdemű közönség becses pártfogására ajánlja, vagyok kiváló tisztelettel

Horváth J.,

katona és polgári czipész.

(Körösi-nagy-útcza, Spitzer-féle ház, a Beretvási-féle szállóval szemben.)

178 (5-4)

Tyükszem és fájdalmas lábak ellen legjobb óvszer a tartós lábbeli!

Eddig még fölül nem mulva.

MAAGER W.-féle

cs. kir. szabadalmazott valódi, tisztított

CSUKAMÁJ-OLAJ

MAAGER WILHELM-től BÉCS-ben.

A legelső orvosi tekintélyek részéről megvizsgálva és könnyű emésztetősége miatt gyermekeknek különösen ajánlja, és rendelve mint leg-tisztább, legtermészetesebb, elismerten ható gyógyszer **mell- és tüdőbajok** ellen, **görvény, csomósodások, daganatok, bőrkiütések, mirigy bajok, gyöngeség** stb. ellen. **Üvegenként 1 frtért** kapható a gyár-raktárban Bécsben, III. Bezirk. Heumarkt 3., valamint

minden gyógyszerár és fűszerkereskedésben az **osztrák-magyar monarchia területén valódi minőségben.**

KECSKEMÉTEN: Molnár János és Katona Zsigmond gyógyszerész uraknál. 194 (18-4)

A z e l s ő o s z t r á k

Ajtó-, ablak- és szobatalaj-gyári társaság

BÉCSBEN, IV. Heumühlgasse 13. alap. 1817.

MARKERT M. vezetése alatt

ajánlja nagy árúraktárát, melyben kész ajtók és ablakok bezárólag kapcsokkal, úgyszintén puha hajótalajok s tölgyfából amerikai fries- és parquettalajok.

A gyár szárazfa-anyagának nagy raktára által, mint szintén kész áruinak nagy készlete következtében ama helyzetben van, hogy minden szükségletet fent nevezett árukból a legrovidebb idő alatt teljesíthet.

A gyár vállalkozik portálék előállítására, kaszárnyák, kórházak, iskolák, irodák stb. stb. berendezésére is, nemkülönbön mindenféle, gépekkel előállítható faművek elkészítésére, adott rajzok és minták után; kivéve a házi búturokat.

Pénztézetek és malmok részvényei adás és vételét közvetit aloírott.

Jelenleg van eladó:

- 1 „ Gazdasági gőzmalmi,
- 2 „ Kecskeméti takarékpénztári részv.
- 8 „ József gőzmalmi részvény.

Kerestetik vételre:

- 10 db Központi takarékpénztári részv.
- 3 db Kereskedelmi ipar-hitelintézet és népbanki,
- 2 „ Sertészhalálók gőzmalmi részvény.

BLEYER ADOLF.

II. tized, Széchenyi-útcza 2. sz. 120 (0-22)

Ugyanitt kapható mindenféle sorsjegy részletfizetésre.